

Wyrok z dnia 7 grudnia 2006 r.

I PK 155/06

Zaniechanie przez pracownika urzędu państwowego, objętego postanowieniami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. Nr 106 poz. 679 ze zm.; obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584), wykreślenia z rejestru handlowego wpisu o pełnieniu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością funkcji dyrektora i prezesa oraz posiadanie udziałów przekraczających 10% kapitału zakładowego upoważnia właściwy organ przełożony do rozwiązania z tym pracownikiem stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika (art. 5 ust. 1 tej ustawy).

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Beata Gudowska, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 grudnia 2006 r. sprawy z powództwa Mirosława L. przeciwko Ministrowi Finansów w Warszawie, Urzędowi Skarbowemu w S. i Izbie Skarbowej w K. o przywrócenie do pracy, na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 6 grudnia 2005 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 6 grudnia 2005 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 20 kwietnia 2005 r. dzieląc argumentację Sądu pierwszej instancji, że powód naruszył postanowienia ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. Nr 106, poz. 679 ze zm.). Ustawa ta wprowadziła ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej przez pracowników urzędów państwowych,

członków korpusu służby cywilnej zajmujących stanowiska kierownicze oraz pracowników urzędów państwowych, w tym członków korpusu służby cywilnej zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym ze stanowiskami wymienionymi powyżej. Przepis art. 4 ustawy stanowi, że osoby wymienione w je art. 2 ust. 1 i 2 w okresie zajmowania stanowisk lub pełnienia funkcji, o których mowa w tych przepisach, nie mogą być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego (art. 4 pkt 1) oraz nie mogą posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10 % kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek (art. 4 pkt 5). Na podstawie ustaleń potwierdzonych w materiale dowodowym zgromadzonym przez Sąd pierwszej instancji, powód (w okresie pełnienia funkcji naczelnika Urzędu Skarbowego S. do dnia odwołania go z tego stanowiska) posiadał 22% udziałów w „M.” Spółce z o.o. w S. Sąd stwierdził, że skoro art. 5 ust 1 ustawy sankcjonuje naruszenie zakazów wymienionych w art. 4 ustawy przez osoby pełniące funkcje publiczne jako przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej, a także stanowi podstawę do rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika, to należy uznać, że powód Mirosław L., jako osoba posiadająca wyższe wykształcenie w zakresie ekonomii, która obejmuje zagadnienia z zakresu przepisów prawa handlowego, skarbowego i administracji, a przede wszystkim jako osoba, która pracowała na stanowisku inspektora kontroli skarbowej czwartego stopnia w Urzędzie Kontroli Skarbowej w K., bezsprzecznie znał przepisy (nakazy i zakazy) wynikające z wyżej wymienionej ustawy znacznie lepiej aniżeli osoba niezajmująca się tą problematyką. Wobec tego Sąd Okręgowy przyjął jako własne ustalenia Sądu Rejonowego, iż zachowanie powoda wypełniło znamiona przewinienia służbowego, które podlegało odpowiedzialności dyscyplinarnej i mogło stanowić podstawę do rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika. Powód w okresie od 1 czerwca 1990 r. do 28 lutego 1993 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Handlowym „M.” w S., na stanowisku dyrektora i prezesa, czym naruszył zakaz wynikający z art. 5 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy, co z kolei uprawniało pozwanego do rozwiązania z powodem umowy o pracę w trybie art. 52 k.p.

Na powyższe rozstrzygnięcie powód wniósł skargę kasacyjną powołując jako podstawy skargi: 1) naruszenie przepisów postępowania w zakresie, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, w postaci naruszenia art. 381 k.p.c., przez błędne i bezpodstawne przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, iż powołany w apelacji dowód z

notarialnego odpisu umowy zbycia udziałów przez powoda z dnia 10 października 1992 r. mógł być powołany w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji; 2) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 4 pkt 5 w związku z art. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż wystarczającą podstawą zastosowania sankcji wynikających z ustawy jest sam fakt posiadania udziałów lub uczestnictwa w spółce, podczas gdy zakaz określony w art. 4 pkt 5 tej ustawy należy interpretować w ścisłym związku z art. 1 wyżej wymienionej ustawy określającym cel ustawy i zakazów w niej ustanowionych; 3) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 5 ust. 4b pkt 2 ustawy z 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1267), poprzez przyjęcie, iż osobą dokonującą w imieniu pracodawcy - Urzędu Skarbowego czynności z zakresu prawa pracy jest wyłącznie minister właściwy do spraw finansów, w sytuacji faktycznego powierzenia inicjatywy rozwiązania stosunku pracy dyrektorowi izby skarbowej - i w związku z powyższym nieuwzględnienia okoliczności wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a dotyczących przekroczenia przez pracodawcę miesięcznego terminu wynikającego z art. 52 § 2 k.p. pozwalającego na rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się niezasadniona. Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. naruszenie przepisów postępowania może być uzasadnioną podstawą skargi kasacyjnej tylko wówczas, gdy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Zarzut naruszenia art. 381 k.p.c., polegającego na pominięciu nowych dowodów, których potrzeba powołania wynikła później, nie jest usprawiedliwioną podstawą skargi kasacyjnej, jeżeli udowodnienie okoliczności, na które dowody te zostały powołane, nie ma wpływu na uwzględnienie żądania strony zgłaszającej dowody. W świetle przepisów art. 4 pkt 5 w związku z art. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy członkostwo powoda podczas pełnienia funkcji naczelnika urzędu skarbowego w zarządzie spółki prawa handlowego oraz posiadanie udziałów w takiej spółce powyżej 10% na-

ruszało wyżej wymienione przepisy. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że Spółka istniała jako osoba prawna. Obiektywnie rzecz biorąc rozstrzygający o tym był fakt istnienia jej wpisu w rejestrze handlowym. Zgodnie z normami prawa handlowego spółka kapitałowa przestaje istnieć jako osoba prawna z chwilą wykreślenia. Wykreślenie spółki z o.o. z wymienionego rejestru ma skutek konstytutywny. Tak długo jak istnieje wpis spółki, tak długo istnieje ona jako osoba prawna. Biorąc powyższe pod uwagę, uznać należy, że podnoszone argumenty powoda sprzeczające się do subiektywnych odczuć w postaci przekonania, iż spółka nie istnieje i nie przynosi powodowi żadnych korzyści - w świetle zakazów wynikających z art. 4 ustawy antykorupcyjnej - było całkowicie obojętne. Powód nie zbył swoich udziałów w Spółce, nadal pozostawał jej współnikiem posiadającym udziały przedstawiające 22% jej kapitału zakładowego. Powyższe okoliczności dają podstawy do twierdzenia, że jego oświadczenie - w części odnoszącej się do stwierdzenia nie posiadania udziałów przedstawiających więcej niż 10 % kapitału zakładowego spółki handlowej - było nieprawdziwe. Nie bez znaczenia jest także okoliczność przemawiająca przeciwko powodowi w postaci domniemania prawdziwości wpisu w rejestrze handlowym (powód pełniąc funkcje naczelnika ujawniony był w tym rejestrze jako członek zarządu Spółki). Na powodzie spoczywał ciężar dowodu, że jest inaczej. Powód nie wykazał, że w rejestrze handlowym Spółki - w zakresie odnoszącym się do członkostwa powoda w zarządzie Spółki - istnieje wpis niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy. Powyższy fakt (powód w okresie od 1 czerwca 1990 r. do 28 lutego 1993 r. był zatrudniony na stanowisku dyrektora i prezesa) oznaczał naruszenie zakazu wynikającego z art. 4 pkt 1 ustawy antykorupcyjnej, co zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 tej ustawy stanowiło przewinienie służbowe, które mogło stanowić podstawę dla Ministra Finansów do rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika. Ponadto powód dopuścił się także naruszenia drugiego zakazu w postaci posiadania udziałów w przedmiotowej Spółce powyżej 10% kapitału zakładowego. Zgodzić się trzeba z Sądem Okręgowym, iż dopuszczenie dowodu w postępowaniu apelacyjnym z notarialnego odpisu umowy zbycia udziałów przez powoda z dnia 10 października 1992 r. było niedopuszczalne. Jest bowiem sprzeczne z doświadczeniem życiowym oraz zasadami logiki twierdzenie, aby powód nie był świadomy dokonywanych przez siebie czynności prawnych, zwłaszcza takich, które wobec toczącego się od ponad roku postępowania są kluczowe. Artykuł 381 k.p.c. przyjmuje jako zasadę, że nowe fakty i dowody są dopuszczalne w postępowaniu apelacyjnym, a tylko wyjątkowo - z przy-

czyn wskazanych w tym przepisie - przewiduje możliwość ich pominięcia. W niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji nie naruszył art. 4 ust. 5 ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Treść art. 4 jest jednoznaczna. Używając słowa „posiada” nie daje sądowi uprawnienia do stosowania interpretacji zawężającej tego przepisu. Również inne przepisy tej ustawy nie wprowadzają żadnych dodatkowych kryteriów oceny pozwalających na dokonywanie wykładni art. 4 pod kątem celów ustawodawcy. Sąd Najwyższy podziela to stanowisko. Wprowadzony katalog zakazów z art. 4 ustawy należy rozumieć jako ograniczenia wolności gospodarczej ze względu na ważny interes społeczny. Wprowadzenie przy interpretacji tego przepisu kryteriów ocennych w praktyce oznaczałoby, że wysocy funkcjonariusze publiczni zawsze mieliby możliwość powołania się na to, iż wyjątki od zasady (wolności gospodarczej) muszą być interpretowane restryktywnie. W konsekwencji ograniczenia wynikające z ustawy antykorupcyjnej nie byłyby respektowane. W tym przypadku tylko zakazy bezwzględne, niedopuszczające „luzów interpretacyjnych”, mogą w praktyce doprowadzić do realizacji niepołączalności sprawowania funkcji publicznej z prowadzeniem działalności gospodarczej, ponieważ z całą pewnością wymaga tego ważny interes publiczny. Odnosząc się do zarzutu apelacji powoda dotyczącego naruszenia prawa materialnego poprzez niewłaściwą wykładnię oraz zastosowanie przepisu art. 52 § 2 k.p., polegające na uznaniu, że zachowany został termin miesięczny upoważniający pracodawcę do odwołania ze stanowiska i rozwiązania z nim stosunku pracy bez wypowiedzenia, należy stwierdzić, iż zgodnie z art. 52 § 2 k.p. rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia nie może nastąpić po upływie 1 miesiąca od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy. Sąd Najwyższy podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że w przedmiotowej sprawie początek miesięcznego terminu z art. 52 § 2 k.p. należy liczyć od dnia 30 stycznia 2004 r., tj. od dnia, w którym Dyrektor Izby Skarbowej w K. zawiadomił Ministra Finansów o wynikach kontroli i ujawnionym naruszeniu przepisów ustawy antykorupcyjnej. Nie jest uprawnione twierdzenie powoda, iż dzień powzięcia przez Dyrektora Izby Skarbowej w K. jako osoby wykonującej niektóre czynności za pracodawcę rozpoczyna bieg miesięcznego terminu, o którym mowa w 52 § 2 k.p., skoro Dyrektor Izby Skarbowej w K. nie był pracodawcą powoda, a zakres jego kompetencji przekazanych mu przez Ministra Finansów nie obejmował zawierania i rozwiązywania stosunku pracy z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w S. (zgodnie z art. 4b ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o

urzędach i izbach skarbowych Minister Finansów odwołuje naczelnika urzędu skarbowego - na wniosek dyrektora izby skarbowej).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====